Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

6-йил чиқиши.
2 ЯНВАРЬ 1971 Й
ШАНБА
№ 1 (1376).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

КПСС XXIV съездини муносиб кутиб оламиз!

МЕҲНАТДА ПЕШҚАДАМЛАР

Коммунистик меҳнат зарбдори Варвара Забава йигирма йилдан буён «Қизил тонг» тикувчилик фирмасида баракали меҳнат қилади. Корхонанинг пешқадам ишчилари қатори бу меҳнаткаш аёл ҳам КПСС XXIV съезди шарафига бошланган меҳнат вахтасида туриб смена ва ойлик топшириқларини 130—140 процентдан адо этмоқда.

СУРАТДА: В. Забава.

М. Нуриддинов фотоси.

МЕТАЛЛУРГЛАР АҲДИ

ТашГРЭС, трактор заводи, «Қизил тонг» тикувчилик фирмаси ва бошқа илғор саноат корхоналари ишчи коллективларининг КПСС XXIV съезди шарафига зиммага олган юксак мажбуриятлари ва бошлаган қимматли ташаббусини «Ташкенткабель» заводи қуюв-прокат сим цехи коллективи ҳам якдиллик билан кутиб олди.

«Биринчи квартал топшириғини 1971 йилнинг 20 мартигача бажарамиз» — дейишмоқда, корхона металлурглари. Улар партиямизнинг XXIV съездини биринчи квартал планига қўшимча 1 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш билан кутиб олишга аҳд қилдилар.

Коллектив аъзоларининг зиммага олган мажбуриятлари жуда салмоқли ва юксак. Улар биринчи кварталга экспорт бўйича белгиланган топшириқнинг режасини ҳам тузиб қўйишди. Меҳнатчилар тежамкорлик бўйича яхши кўрсаткичларни қўлга киритиш учун курашни бошлаб юбордилар.

Металлурглар «КПСС XXIV съезди номли цех» деган фахрли номни олиш учун ҳам курашмоқдалар.

ЗАФАРЛАР БИЛАН

Тошкент абразив комбинатининг ишчи-хизматчилари юбилей йилида мамлакатимиз саноат корхоналари учун зарур чархлаш, йўниш ва кесиш асбоблари етказиб бериш билан бирга, янги хил буюмлар ишлаб чиқариш ҳамда янги қувватларни ишга туширишда бир талай тадбирларни амалга оширдилар.

Ўткир кесиш ва чархлаш асбоблари цехи қайта реконструкция қилинди. Бу ишлар юбилей йилининг якунланиш арафасида тугалланди.

Янгидан ишга туширилган цехда олмосдан тайёрланган асбобларнинг дастлабки навбати ишлаб чиқарилди.

Юбилей йили давомида мамлакат халқ хўжалиги ва саноати учун ўн миллион олти юз минг сўмлик маҳсулот етказиб берилди. Жумладан, 8,2 минг тонна карбид ва керамнид, 4,1 минг тонна монокорунд ва бошқа чархлаш буюмлари ишлаб чиқарилди ва реализация қилинди.

Беш йиллик планга қўшимча завод коллективи бир миллион сўмлик маҳсулот етказиб берди.

Республикадаги илғор саноат корхоналари ишчи коллективларининг ташаббусига қўшилган завод коллективи 1971 йил биринчи квартал планини муддатидан илгари бажариш ва партия съездини янги меҳнат ютуқлари билан кутиб олишга аҳд қилди.

«Ташкенткабель» заводи коллективи КПСС XXIV съезди шарафига бошланган меҳнат вахтасида туриб ишламоқда. Илғор ишчи А. Бабушин съездолди меҳнат вахтасида барчага намуна кўрсатиб ишламоқда.

М. Тўйчиев фотоси.

БУЮМЛАРГА — СИФАТ БЕЛГИСИ

«Қизил тонг» тикувчилик фирмасининг коллективи янги йилни яхши кутиб олди. Корхонада тайёрланган аёлларнинг саккизта моделли пальтоси давлат сифат белгисини олишга сазовор бўлди.

СССР енгил саноат министрлиги бош бошқармасининг бошлиғи М. А. Николаева раислигида ўтган давлат комиссияси эътиборига тақдим этилган тўққизта аёллар пальтосидан саккизтасига энг юксак баҳо берилди.

Тикувчилар Ўзбекистон пойтахтидаги корхоналар ичида биринчилар қатори беш йиллик топшириқ ва 1970 йил плани бажарилгани ҳақида рапорт беришган эди. Фирма коллективи КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олиш юзасидан бошланган социалистик мусобақанинг ташаббускори бўлиб чиқди.

1971 йил биринчи квартал топшириғини 24 мартга адо этишга ва пландан ташқари 600 минг сўмлик буюм ишлаб чиқаришга қарор қилинди.

* Олимлар қишлоққа
ҚАРШИ ПИЛЛАЧИЛИГИ

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети Қарши чўлини суғориш ва ўзлаштириш тўғрисида ўтган йили қарор қабул қилган эди. Унда келаси беш йилликда 85 минг гектар ерни ўзлаштириш айтилган. Ҳисоблар шуни кўрсатдики, Қарши чўлида 2 миллион тонна ипак пахта, 8700 тонна пилла ва кўплаб бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш мумкин.

Қаршида пиллачиликни ташкил қилиш учун унинг озуқа базасини яратиш лозим. Бунинг учун тутзорлар барпо этиш керак.

Қарши тупроғининг шўрлиги, иқлими иссиқлигини ҳисоба олиб, Ўрта Осиё ипакчилик илмий-текшириш институти чўлга мос тут навларини яратиш устида тадқиқотлар олиб боряпти.

Уч йил давомида Китоб, Шаҳрисабз, Қарши, Шеробод ва Бойсун районларида ҳамда Ҳисор ва Боботоғдаги тут дарахтлари ўрганилди. Ҳисор тоғларида 300 ва ундан катта ёшдаги тут дарахтлари борлиги аниқланди.

Эски қари тутлар орасида ипак қурти боқиш мумкин бўлган бирқанча маҳаллий навлар аниқланди. Мўл ва сифатли барг ҳосили берадиган 35 нав танлаб олинди. Уларнинг ўзига хос номлар берилди. Хоразмий, Балхи, Марварид, Оқ, Қора, Дона, Қарштан, Мироқи, Сайраб, Бетаун тут ва бошқалар шулар жумласидандир. Айниқса, «Қарши—1», «Қарши—2», «Китоб—8», Хоразмий, Қоратут ва «Бишвик-12» навлари юқори барг ҳосил берКШлиги ва селекцияда ишлатилиши билан ажралиб туради

Ю. МИРАЛИМОВ,
қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

ЯНГИ ТЕХНИКУМ

Маиший хизмат кўрсатиш комбинатларига бўлган эҳтиёж ва талаб тобора ортиб бормоқда. Бу эса малакали ходимларни кўплаб тайёрлашни тақозо этади.

Шуларни ҳисобга олиб, Тошкентда маиший хизмат кўрсатиш техникуми очишга қарор қилинди. Бу билим ўчоғи пойтахтнинг «Октябрь» массивида иш бошлайди.

Ҳозир янги техникум биносининг лойиҳаси тайёр бўлди. Ўқув корпуси тўрт қаватли бинога жойлашади.

Ўқув корпуси ёнида қад кўтарадиган бино техникум клуби, спорт зали ва ошхона учун ажратилади. Техникумда 400 ўқувчи ўқиб, ҳунар эгаллайди.

Ҳамшаҳарлар, сизлар учун
АҲОЛИ ТАЛАБИ БИЛАН

Чилонзор массивида қад кўтарадиган усти ёпиқ колхоз бозори архитектуранинг ажойиб намуналаридан бирига айланади.

Шунингдек, бундай бозор Беруний майдонида ҳам қурилади.

Олой бозорида эса янги йил арафасида улкан савдо корпуси тайёр бўлди. Унда 400 дан ортиқ савдо ўрни бор. Қурилишни 9-трестнинг 52-бошқармаси азаматлари олиб бордилар.

Октябрь колхоз бозорида гўшт, сут маҳсулотлари билан савдо қиладиган корпус қурилиши ҳам бошлаб юборилди.

«АҚЛЛИ» МАШИНА ЁРДАМИДА

Ўрта Осиё табиий газ илмий-текшириш институти олимлари томонидан олиб борилаётган тадқиқотларда электрон-ҳисоблаш машиналаридан кенг фойдаланилмоқда.

Яқинда, институтга яна бир «ақлли» машина олинди. «Минск-32» маркали бу электрон-ҳисоблаш аппарати қатор илмий жараёнларни тезлатиш ва ҳисоб-китоб ишларини бажариш имконини беради.

«Минск-32» аппарати хўжаликлар бўйича макетларни тайёрлашда ҳам қўл келади. Яқин орада тупроқ қатламларининг жойланиши ва қишлоқ хўжалигини планлаштириш бўйича янги макетлар тайёрланади. «Ховос» совхози макети эса қўлдан чиқиш арафасида турибди.

*Мактублар оқими
УЧ ЮЗТА АДРЕСГА

Тошкент шаҳрида халқаро эсперанто тилини ўрганувчилар сафи кўпайиб бормоқда. Айниқса, бу тилни пухта ўзлаштирган турли касб эгалари чет эллардаги ўз ҳамкасбларини билан дўстлик алоқалари боғлашяпти. Буни чет элларга юборилган табрик мактубларидан ҳам яққол билиш мумкин.

Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа боғлаш Ўзбекистон жамияти ҳузуридаги эсперанто комиссияси жаҳондаги 37 мамлакатнинг 300 адреси бўйлаб янги йилда табрик мактублари юборди.

Мактублар чиройли откриткаларда рус, ўзбек, инглиз, француз, немис тилларида ҳамда эсперанто тилида ёзилган. Улар ер юзидаги соф ниятли кишиларни халқлар ўртасида тинчлик ва дўстликни мустаҳкамлашга чақиради.

Олий ўқув юртлари янгиликлари
ТАНТАНАЛИ КЕЧА

Янги зафар йилини кутиб олиш аиёми қишлоқ хўжалиги институтида тантанали суратда дўстлик кечасига айланиб кетди. Бу ерга чет эллик студент ва аспирантлар билан институт студентлари тўпланишди. Институтда 20 аспирант ва 35 га яқин студент — БАР, ВДР, Афғонистон ва Эрон мамлакатларидан келиб таълим олишяпти.

Институт ректори, профессор А. Имомалиев дўстлик кечаси қатнашчиларини самимий қутлар экан, келгуси ишларда, шахсий турмушда муваффақиятлар тилади. Илм толибларини доцентлардан С. Р. Муҳаммадхонов, В. И. Зуев ва С. Ориповлар ҳам янги йил, янги бахт билан самимий табриклашди.

Кеча охирида институт бадиий ҳаваскорлари катта концерт қўйиб беришди.

ЦЕХДА ЖАЖЖИ ТАКСИЛАР

Тошкент Тўқимачилик комбинати цехларидан бирида ўзига хос жажжи таксилар пайдо бўлди. Унинг маршрути унчалик узун эмас — атиги 12 метр. Ўзи юрар жуда қулай юмшоқ курсилар 12 метр узунликдаги ип ўраш машинаси ёнида бориб-келиб туради. Уларнинг ҳаракатини агрегатда ишловчи ходимларнинг ўзи бошқаради. Жажжи таксилар бир смена давомида камида ўн километр йўл босади. Ип ўровчилар аввал шунча йўлни пиёда юрар эдилар.

— Бу янгилик менга жуда маъқул бўлди, — деди цехда салкам ўн йилдан бери ишлаб келаётган Тамара Анафриева. — Биз энди унчалик чарчаётганимиз йўқ, бу эса меҳнат унумдорлигига яхши таъсир қилмоқда.

Иккинчи тўқувчилик фабрикасида ҳозир ўн тўртта ана шундай қурилма ишлаб турибди. Янги йилда ип ўраш цехининг ҳамма ходимлари ўз иш жойларида ундан баҳраманд бўладилар. Меҳнатни енгиллаштирувчи бу янгиликни рационализаторлар жорий этишди. Улар комбинатни техника билан қайта қуроллантиришда қатнашиб беш йиллик мобайнида уч мингтадан ортиқ таклифни амалга оширдилар. Шу туфайли корхона икки ярим миллион сўмга яқин маблағни тежаб қолди.

В. ШЕВЦОВ,
(ЎзТАГ мухбири).

Шаҳримизнинг Пушкин кўчасида ишга тушган янги қаҳвахона тошкентликларнинг мириқиб дам оладиган жойларидан биридир. Бу ерда иккита залда ошхона бўлиб ширин-шакар таомлар тайёрланади.

А. Палехов фотоси.

Каникул қувноқ ўтмоқда
ПОЙТАХТ ЎҚУВЧИЛАРИГА АТАБ

Шу кунларда, «Баҳор» ўзбек давлат рақс ансамблининг концерт залида мактаб ўқувчиларининг қишки каникули муваффақиятли ўтмоқда. Жаҳонга шуҳрати таралган ўзбек раққосалари пойтахт ўқувчиларига атаб «Қувноқ дўстлар» деган саргузаштли томошани намойиш қилмоқдалар.

Рақслардан иборат бу асарда Рустамжон, Қувноқ шайтон, Зулфия, Гулчеҳра, Саодатларнинг бошидан ўтган саргузаштлари ҳикоя қилинади.

Саҳна асарини ижро этишда санъаткорлардан М. Тўйчиева, А. Тургина, Ж. Зокиров, М. Юсупова ва ансамблнинг талантли раққосалари иштирок этишмоқда.

* Шаҳримиз истиқболи
Массивлар қулоч ёзмоқда

Шу йили пойтахтнинг Шимоли-Шарқида яна бир микрорайон қурилиши бошланади.

«Ташгоспроект» институти инженер-техниклари яратган янги лойиҳа бўйича «Комсомол 40 йиллиги» ва Володарский кўчалари оралиғида чиройли шаҳарча қурилади. Олти минг кишига мўлжалланган шаҳарчада 25 та тўрт қаватли ва ўнлаб икки қаватли уйлар бунёд этилади. Биноларда оилаларнинг яйраб яшаши учун барча шароитлар яратилади. Бу ерда 1400 ўринли мактаб, спорт комплекси, болалар боқчаси қурилиши ҳам кўзда тутиляпти.

АҲОЛИГА ҚУЛАЙЛИК
МУЗЕЙ ҚОШИДАГИ МАГАЗИН

Ўзбекистон санъат музейи қошида очилган китоб магазин шу кунларда санъатсеварлар диққатини жалб қилмоқда. Бу ердан санъатнинг турли турлари бўйича китоб, плакат ҳамда брошюраларни сотиб олиш мумкин.

Тасвирий санъат асарларидан ташқари кўпгина бадиий адабиёт, методик, қўлланмалар, янги йил календари ва безакли откриткалар ҳам мавжуддир.

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ XII ЧАҚИРИҚ VIII СЕССИЯСИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА
БИЛДИРИШ

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети депутатларга маълум қиладики, Тошкент шаҳар Советининг XII чақириқ VIII сессияси 1971 йил 8 январь эрталаб соат 10 да республика Билимлар уйи (Киров кўчаси, 24 уй)да чақирилади.

Сессия кун тартибига қуйидаги масалалар қўйилган.

1. Шаҳар хўжалигини ривожлантиришнинг 1971 йил плани тўғрисида.

Докладчи — шаҳар план комиссиясининг раиси ўрток **С. А. Харьковский.**

2. Тошкент шаҳар маҳаллий бюджетининг 1971 йилги лойиҳаси ва 1969 йил бюджетининг ижроси ҳақида.

Докладчи — шаҳар Совети ижроия комитетининг молия бўлими мудири **Р. У. Тўрақулов.**

Қўшимча докладчи — Тошкент шаҳар Совети бюджет-молия доимий комиссиясининг раиси ўрток **С. А. Отабекова.**

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг 1970 йилда қилинган иши тўғрисидаги ҳисобот.

Докладчи — Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси **Х. А. Асомов.**

Депутатлар ўша ерда 1971 йил 8 январь эрталаб соат 9дан рўйхатга олинадилар.

МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ.

Жаҳон ойнаси

МЕҲНАТКАШЛАРГА КВАРТИРАЛАР

БРАТИСЛАВА. (ТАСС). 1970 йилда Словакия Социалистик Республикасида меҳнаткашлар учун 36 мингга яқин квартира қуриб берилди. Словакиянинг бутун тарихида давлат томонидан ишчи ва хизматчиларга шу қадар кўп квартира қуриб берилмаган эди.

Конституция тасдиқланди

САНО. (ТАСС). Яман Араб Республикасининг Миллий кенгаши мамлакатнинг доимий конституциясини тасдиқлади. Яман Араб Республикаси Республика кенгашининг раиси Абдураҳмон Ал Арёнининг бу ерда миллий кенгашнинг махсус мажлисида гапириб, «Яман халқи кўп йиллардан бери олиб бораётган кураши натижаларини рўёбга чиқарган бу қадамнинг тарихий аҳамиятини» ўқтириб ўтди.

Яқинда Голландиянинг завод, фабрика ва муассасаларида бир соатча иш тўхтатилди: касаба союзларнинг чақириғига биноан мамлакат меҳнаткашлари ҳукуматнинг иш ҳақини «кечиктириш» тўғрисидаги қарорига қарши забастовка ва митинглар ўтказилди.

СУРАТДА: стачка вақтида Амстердамдаги марказий почтамт зали.

АНЕФО—ТАСС фотоси.

Меъмор ўйлари

ЁДГОРЛИКЛАРГА ЭЪТИБОР

Сўнгги вақтларда қурилиш ишларининг ва қурилиш материалларининг сифатларини текшириб турадиган махсус лабораториялар ташкил этилди. Йиғма темир-бетон тайёрлаш оператив назорат остига олинди. Лекин ўз вақтида кўрилган тадбирлар яхши натижа бермаётир. Ўтган йили Навоий кўчасида «Навоий ўз қаҳрамонлари орасида» номли безакли монумент ўрнатилганди. Ҳозирги вақтда монументнинг ғиштлари кўчиб, бўёқ туслари сўниб қолганини кўриб, хафа бўласан киши.

Қурилиш ишларининг сифати, уларни қурилиш нормалари ва қоидалари ҳисобга олинган ҳолда тўғри лойиҳалаш билан бир қаторда, қурилган иншоотларни иссиқ — совуққа бардош беришини ҳам таъмин этмоқ лозим. Афсуски, бу талабларга қурилиш тажрибасида етарли риоя қилинмайди.

Алишер Навоий музейи олдидаги «Шеърият хиёбони»га қиш фаслида бориб қолсангиз, у ердаги ҳайкалларни кўриб, ҳайрон қоласиз. Чунки «совуқ уриб кетмаслиги» учун ҳайкалларни брезент ғилоф билан яхшилаб ўраб-чирмаб қўйилади. Ахир фойдаланишга топширилган объектларни ёзда ҳам, қишда ҳам бир хилда мустаҳкам, чидамли қилиб қуриш мумкин-ку.

Шу боисдан, шаҳримизда қурилган йирик объектлар пештоқига уни бунёд этган архитекторлар, инженерлар ва қурувчиларнинг номи битиб қўйилса жуда яхши бўларди. Шундай қилинганда, лойиҳани тайёрлаган архитекторлар ҳам, қурган бинокорлар ҳам масъулият сезиб, ҳам лойиҳанинг тўғри тузилишига, ҳам қурилган бинонинг чиройли ва мустаҳкам бўлишига ҳаракат қиладилар.

* * *

Тошкентимизни боғлар шаҳри деймиз. Нима эксак, унса, кўкарса, ундан ортиқ бахт борми? Шундай экан, биз шаҳримизни жаҳондаги энг гўзал, яшил шаҳарлардан бирига айлантиришимиз зарур. Лекин, шу кеча-кундузда шаҳримизнинг айрим истироҳат боғлари, йўл чеккаларидаги манзарали, маданий дарахт ва буталарини кесиб ташланаётганини кўриб, киши жуда ачинади. Алишер Навоий музейи қаршисидаги «Шеърият хиёбони» бир вақтлар жуда кўкаламзорлашган жой эди. Ҳозирги вақтда у ердаги соя берадиган кўпгина катта-катта дарахтлар кесиб ташланди.

Яна шуниси ажабланарли-ки, ундаги скамейкалар кесилмай қолган дарахтлар тагига эмас, аксинча офтоб нурида куйдириб турадиган бетон йўлкалар четига қўйилган. «ТАШГИПРОГОР» институти архитекторлари «Шеърият хиёбони»ни барпо этишни ўйлабдилару, лекин ундаги дов-дарахтларни муҳофаза қилишни унутиб қўйибдилар-да!?

«УЗГОСПРОЕКТ» архитекторлари лойиҳалаштирган «Санъат саройи» биноси олдида ҳам дарахтлар қолдирилмаган. Бу ердаги йўлкаларга акация кўчатлари ўтқазилган. Улар соя беришига камида ўн-ўн беш йил бор. Бизнингча, жойларда тез соя берадиган, тез вояга етадиган тол сингари дарахтларни ҳам ўтқазиб бориш зарур. Кейинчалик, акация дарахтлари вояга етгач, бу дарахтларни кесиб ташласа ҳам бўлади. Ҳа, пойтахтимиздаги барча лойиҳалаш институтлари ходимлари ва архитекторлари шаҳримизнинг кўча ва майдонларини кўкаламзорлаштиришни жиддийроқ ўйлаб, сўнг тегишли қарор қабул қилишлари керак.

Кўпгина кўчаларда назоратсиз қолган, сувсизликдан қуриб-қовжираган дарахтларни учратасиз. Масалан, Қатортол, Муқимий, Волгоград, Фарҳод, Уйғур, Университет, Собир Раҳимов кўчалари шулар жумласидандир. Бу аҳволни кўрган киши Тошкентда сув етишмасмикан деган фикрга келади. Аслида ундай эмас. Тошкент сувга жудаям сероб. Лекин, Тошкент шаҳар ижроия комитетидаги шаҳарни кўкаламзорлаштириш ишлари билан шуғулланадиган ўртоқлар бу масалага етарли эътибор бермаяптилар.

Ҳозирги қурилаётган уйлар оралиғидаги майдончаларга ёз вақтлари яқин бориб қолсангиз, ўзингизни худди тандир ёнига бориб қолгандай ҳис қиласиз. «М-1», «М-2», «М-4» микрорайонлари фикримизга далил бўла олади. Шундай экан, биз тез соя берадиган дарахтларни ўтқазиб, тайёр соя бериб турган илгариги дарахтларни асраб қолишимиз керак. Сақлаб қолинган ҳар бир дарахт, ўтқазилган ҳар бир кўчат, барпо этилган бутазор ва гулзорлар янги микрорайонга кўркам тус ва тароват бахш этади-ку, ахир.

Пойтахтимизни ҳақиқий кўркам боғлар шаҳри бўлиши учун лойиҳачилар ҳам, қурилиш трестлари ҳам, хусусан, шаҳар ва район меҳнаткашлари депутатлари, ободонлаштирувчи бошқармалар, хуллас, шаҳримизда яшовчи ҳар бир ишчи, олим, хизматчи қай касб эгаси бўлишдан қатъий назар актив қатнашиб, бу хосиятли ишга ўз ҳиссасини қўшиши зарур.

Ш. УБАЙДУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон Давлат лойиҳа институтининг архитектори.

Чилонзордаги А. Қодирий номли 162-мактабнинг география ўқитувчиси Абдурашидовадан ўқувчи Гулнора қанчадан-қанча номаълум мамлакат ва шаҳарларни ўрганиб олди. А. Чаплигина фотоси.

ДАРЁ ТОҚҚА ОҚАДИ

ФАРҒОНА. Давлат комиссияси Сирдарё соҳилида қурилган Абдусамад насос станциясини фойдаланишга топшириш тўғрисидаги актни имзолади. Кучли агрегатлар секундига 25 куб метр сувни уч қаватлик уй билан тенг келадиган баландликка чиқариб беради.

Янги гидротехника иншооти Фарғона областига қарашли Фрунзе ва Ўзбекистон районларининг икки минг гектардан зиёдроқ янги ерини суғориш ва ўн минг гектар пахтазори ва маккажўхоризорини сув билан яхшироқ таъминлаш имконини беради.

(ЎзТАГ).

Жонажон Республикамизда

Чирчиқ янги ерларни суғоради

Тошкент областида узунлиги 46 километр бўлган «Ҳамдам» канали иккинчи навбатининг лойиҳаси тузилди. Канал Юқори Чирчиқ ва Ўрта Чирчиқ районларидаги 13 минг гектар лалми ерларни суғора олади. Шунингдек, Пскент районидаги олти минг гектар майдонни сув билан таъминлаш яхшиланади. Чорвоқ сув омбори қурилганлиги натижасида бу ерларни Чирчиқ дарёси қондириб суғоради.

(ЎзТАГ.)

Комбинат қуввати ортмоқда

ЧИРЧИҚ. Чирчиқ электр техника комбинатида карбамид цехини реконструкция қилиш ишлари тамомланди. Бу қимматбаҳо минерал ўғит ишлаб чиқаришни анча кўпайтириш имконини беради. Цех замонавий ускуналар билан жиҳозланган. Бу ерда юксак унумли компрессорлар, автомат установкалар ўрнатилган. Шунингдек, бу ерда янги маиший корпус ҳам бунёд этилди.

(ЎзТАГ).

Ирригаторлар учун темир-бетон

БУХОРО. Қуйимозор сув омбори соҳилида йиғма темир-бетон буюмлари ишлаб чиқарадиган завод қурилиши тамомланди. У йилига 15 минг куб метр маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга. Завод ҳозирги замон ускуналари ва механизмлари билан жиҳозланган. Янги корхона маҳсулоти гидротехника иншоотлари ва Аму—Бухоро машина канали иккинчи навбати қурилиши объектлари учун темир-бетон буюмлари етказиб беришга мўлжалланган.

(ЎзТАГ).

Ижодий фикр эгалари

ИХЛОС

Умри кумуш толаларнинг йигирув машинаси ғалтакларига бир меъёрда ўралаётганини синчиклаб кузатарди. Кутилмаганда, машина таққа тўхтади. Муҳаммаджон автоматчи қиз ёнига келди.

—Нима бўлди, синглим?

—Тутқич яна ишдан чиқди шекилли.

—Ҳа, шундай бўлибди,— деди бош механик ишдан чиққан деталнинг у ёқ-бу ёғини кўздан кечирар экан.— Ҳозир ёрдамчи мастерни чақирамиз, алмаштириб беради.

Муҳаммаджон ўйланиб қолди. Чунки, автомат тутқичлар тезда яроқсиз бўлаб қоляпти. Унинг ўрнига янгисини қўйгунча автомат тўхтаб туриш керак. Бу—кўп вақтни олади. Қимматли деталнинг ейилган қисмини ҳисобга олмаганда, деярли яп-янги. Наҳотки, ундан қайта фойдаланиш имкони бўлмаса...

Бу ҳақда кўпдан бери ўйлаб юрган рационализаторга бугунги ҳодиса туртки бўлди, бунинг бирор чорасини ўйлаб топиш керак. У шунга жазм қилди.

Муҳаммаджон шундан сўнг машинанинг иш жараёнини синчиклаб ўрганди. Кечалари чизма стол устида энгашиб, деталга киритиладиган конструкцион ўзгартишнинг бир неча хил чизмасини тайёрлади. Ниҳоят, ўша чизмаларидан содда ва ихчамроғини танлаб олдида фабрика ихтирочилик ва рационализаторлик бюросида муҳокамага қўйди.

Унинг таклифи бўйича яроқсиз тутқични ташлаб юбормасдан, балки ейилган қисми қирқилиб, қайта текисланадиган бўлди. Шундай қилинганда автомат узоқ муддат бенуқсон ишлаши мумкин экан.

Маълумки, ҳар бир автоматда бундай тутқичдан 120 та ўрнатилади. Йигирув цехида эса, саккизта автомат бор. Бу—960 та деталь демакдир. Муҳаммаджоннинг «СКЭ—4ВУ» маркали йигирув автоматига киритилган шу биргина конструкцион ўзгартириши корхонага бир йилда уч минг 900 сўм иқтисодий фойда келтирадиган бўлди.

Муҳаммаджон муваффақиятдан хурсанд бўлиб жилмайиб қўяркан, институтга кираётган йили отаси Олим акадан эшитган бир гапни эслади.

—Ўғлим, инсон ўз касбига ихлос қўйиши керак,— деган эди ўшанда ота.— Агар ихлос бўлмаса, ишдан баҳра-барака топиб бўлмайди.

У тўқимачилик ва енгил саноат инженерлари институтининг механика факультетини муваффақиятли битиргач, Бўкадаги пахта тозалаш тажриба заводида смена мастери бўлиб ишлай бошлади. Ёш мутахассис бу ерда уч йил ҳалол меҳнат қилиб, анча-мунча тажриба орттиргач, пойтахтдаги пиллакашлик фабрикасига ишга келди.

Муҳаммаджон иш фаолиятининг дастлабки кунлариданоқ техника тараққиёти ва рационализаторлик ишига катта эътибор берди. Инсон меҳнатини енгиллаштирадиган, меҳнат унумини оширадиган техника тараққиёти йўлида изланди. Унинг биринчи ижодкорлик иши пилла саралаш машинасига киритилган конструкцион ўзгартиш бўлди. Машинанинг ипак толаларини аралаштириб берувчи қисми такомиллаштирилганда ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифати яхшиланиши билан бирга, иш унуми аввалгига нисбатан икки баравар ортди. Бу таклифдан корхона бир йилда 3 минг 600 сўм иқтисодий фойда кўрадиган бўлди.

Биринчи муваффақият Муҳаммаджонни руҳлантириб юборди, навбатдаги ижодий ишга илҳомлантирди. Ҳозиргача М. Алимов, ўн бешдан ортиқ рационализаторлик таклифини ишлаб чиқаришга жорий этди.

Қардош Молдавия ССРнинг Бендеро шаҳрида бўлиб ўтган пиллакашларнинг Бутуниттифоқ кенгашида, фабрика номидан М. Алимов делегат бўлиб қатнашди. Кенгашда Иттифоқимизнинг турли бурчакларидан келган ишлаб чиқариш илғорлари тўқимачилик саноатининг муҳим проблемалари бўйича фикр олишдилар, ипакчилик техникаси тараққиётини кўзлаб маслаҳатлашдилар. Кенгаш тугагандан сўнг М. Алимов Бендеродаги ипакчилик комбинатида бир ҳафта бўлиб, қардош молдаван ипакчиларининг замонавий ускуналари билан танишди, илғор иш методларини ўрганди.

Тошкентга қайтиб келгач, у молдавияликлар методи бўйича ғўртта фойдали таклифни ишлаб чиқаришга татбиқ этди. Унинг бу таклифлари корхонага беш ярим минг сўм иқтисодий фойда келтирди.

Муҳаммаджон меҳнатсеварлиги, изланувчанлиги туфайли коллектив эътиборини қозонди. Уни оддий мастерликдан фабрика бош механиги лавозимига кўтаришди. Мана, етти йилдирки, коммунист М. Алимов техника тараққиёти йўлида, касбига ихлос қўйиб меҳнат қиляпти.

М. ЭРАЛИЕВ.

Планетамиз янгиликлари

БАРда пионерлар ташкилоти

ҚОҲИРА. (ТАСС). Бирлашган Араб Республикасида ташкил қилинган пионерлар ташкилоти — Носирчилар авангарди деб аталади. БАРда пионерлар ташкилоти тузилганлиги ҳақида Қоҳиранинг «Ал-ахбор» газетаси хабар берди. Ташкилотга Мисрнинг 10 минг энг яхши мактаб болалари ва қизлари танлаб олинди. Бу ўғил болалар ва қизлар сиёсий ва мафкуравий тайёргарлик бўйича махсус курсда таълим оладилар ва Миср пионерлар ташкилотининг негизини ташкил этадилар.

ЯНГИ ИНСТИТУТ

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). Корея Халқ Демократик Республикасининг шимолидаги Чанган вилоятида янги қишлоқ хўжалик институти очилди. Бу олий мактабга ўқишга кирган юзлаб студентлар учга —деҳқончилик, паррандачилик, сабзавотчилик бўлимларида таълим оладилар. «Нодон Синмун» газетасининг хабар беришича, ҳозир Чанган вилоятида 11 та олий ўқув юрти ишлаб турибди. Янги олий ўқув юрти ана шу вилоят қишлоқ хўжалиги учун юқори малакали мутахассислар тайёрлаб бериш базасини мустаҳкамлайди.

ЯНГИ ФАШИСТЛАР ҲУРУЖИ

РИМ. (ТАСС). Сицилия оролидаги Капо д' Орландо шаҳрида Италия социал ҳаракат аъзоларидан бўлган бир неча ўн янги фашист Италия Компартиясининг шу шаҳардаги биносига ҳужум қилди. «Ёш Италия» деб аталган ашаддий реакцион ташкилот ўтказган йиғиндан кейин безорилар Италия Компартияси маҳаллий секциясининг биносига бориб, ур-йиқит қилдилар.

Компартия, Италия Социалистик партияси, Италия Пролетар бирлиги социалистик партияси маҳаллий ташкилотларининг вакиллари ва ёш католиклар ташкилотининг намояндалари янги фашист газандаларининг ҳуружларига чек қўйишни ҳукуматдан қатъий талаб қилдилар.

ҚАРДОШЛАРЧА ҲАМКОРЛИК

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Венгриядаги энг катта корхоналардан бири— «Тиса» химия комбинатининг маҳсулоти мамлакатнинг ўзидагина эмас, чет элларда ҳам яхши шуҳрат қозонган.

Комбинатда сунъий ўғитлар, лаклар, бўёқлар, синтетик материаллар, химия саноати учун керакли аппаратлар ва шу сингари маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда. 1970 йилнинг ўзида корхона мамлакат қишлоқ хўжалигига 760 минг тонна азотли ўғит етказиб берди.

Шу корхонанинг ривожланиш тарихи совет — венгер ҳамкорлигининг ёрқин намунаси бўлиб хизмат қилади. Комбинат совет лойиҳалари асосида қурилган. Унда ўрнатилган асбоб-ускуналарнинг кўпчилиги Совет Иттифоқида ишлаб чиқарилган. Уларни монтаж қилишда совет мутахассислари актив қатнашганлар. Бир неча ой муқаддам комбинатда ишга туширилган мамлакатда биринчи полиэтилен заводи ҳам СССРнинг техникавий ёрдами билан қурилган, Совет Иттифоқи комбинатнинг энг катта кўмакчисидир.

Офицер Та Ван Тхиеу (суратда)—Жанубий Вьетнамни озод қилиш халқ қуролли кучларининг қаҳрамони.

У қўмондонлик қилган бўлинма юзлаб жанговар операцияларда иштирок этди. Жанглардан бирида Та Ван Тхиеу оғир ярадор бўлишига қарамай, сафда қолиб душман десантини йўқотишни бошқарди.

ВИА—ТАСС фотоси.

ЙИЛНИНГ ЭНГ МУҲИМ ВОҚЕАЛАРИ

ТОКИО. «Майнити» газетаси Совет—Ғарбий Германия шартномаси тузилганлигини, «Луноход—1» нинг ой устидаги сафарини тугаб бораётган йилдаги энг муҳим ўнта халқаро воқеалар қаторига киритди.

Осакада «ЭКСПО—70» жаҳон кўргазмаси ўтказилганлигини газета Япон оролларида 1970 йил ичида бўлиб ўтган энг асосий янгилик деб ҳисоблайди. Газетада босилган суратда жаҳон кўргазмасида жуда манзур бўлган совет павильони кўриниб турибди. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги нишонланган йилда совет павильонини 28 миллион киши, яъни Японийадаги катта ёшдаги аҳолининг деярли ярмиси келиб кўрди.

(ТАСС).

АНГЛИЯДА НАРХЛАР ТЎХТОВСИЗ КЎТАРИЛМОҚДА

ЛОНДОН. Англияда нархлар тўхтовсиз кўтарилаётганлиги натижасида миллион-миллион ишчи ва хизматчиларнинг реал даромадлари камайиб кетмоқда.

Янги йил арафасида кўмир, газ, электр энергиянинг яна оширилганлиги инглиз меҳнаткашларини маъюс қилиб қўйди. Улар озиқ-овқат маҳсулотлари ҳафта сайин қимматлашиб бораётганлигини кўриб турибдилар. Ноннинг нархи бу йил уч марта оширилди. Жамоат транспортида юриш нархи оширилди, почта тарифлари кўтарилди, квартира ҳақи ошди. Бунинг ичида нарх-наво, ўрта ҳисобда 8 процент кўтарилди, кўпгина озиқ-овқат муҳсулотларининг нархлари эса 10 процентдан зиёдроқ ошди.

«1970 йилда, деб эътироф қилиб ёзади «Таймс» газетаси нарх-наво шу қадар ошиб кетдики, кейинги ўн йил ичида ҳеч қачон шундай бўлмаган эди».

(ТАСС).

ГДР пойтахти реконструкция қилингандан сўнг янада гўзал ва кенгроқ бўлиб қолди. Сўнгги йилларда бу ерда янги кўпқаватли бинолар қад кўтарди. Александерплац янги демократик Берлин қурилишининг тимсоли бўлиб қолди.

А. Стужин фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

*ХАЛҚАРО МАВЗУДА

БИ-БИ-СИНИНГ УЙДИРМАЛАРИ

Ҳиндистон маъмурлари Англиянинг Би-би-си радиоэшиттириш уюшмасини эшикдан ташқарига чиқариб қўйганларидан кейин унинг қулф тирқишидан мўралай бошлаганига бир ойдан ҳам ошди. Тирқишдан яхши кўринмайди, албатта. Мўътабар радио хизматининг амалдорлари радио эшитувчиларга Осиёнинг катта мамлакатида бўлаётган воқеалар тўғрисида ҳеч нима маълум қила олмаётганликларидан қизариб қолмоқдалар.

Маълумки, жиноятдан кейин жазо келади. Би-би-синнинг катта айбини кўрсатадиган ашёвий далиллар унинг кинохроника токчаларида ҳали ҳам сақланиб ётибди. Бу айб «Гигант боши берк кўчада» деб аталган беш серияли фильм орқали Ҳиндистонга нисбатан уятсизлик билан тухмат қилишдан иборат. Бу фильм яширин ва ғазабли камера билан зимдан суратга олинди. Унинг премьераси эса Деҳлининг расмий норозилигига қарамай, Лондон телевидениесида кўрсатилди.

Радиоэшиттириш уюшмаси ўзини Ҳиндистон остонасининг нариги томонида кўргандан кейин кечирим сўраб шилқимлик қила бошлади. Унинг энг содиқ радио эшитувчиларидан бири, Британиянинг миллатлар ҳамкорлиги бўйича министри Би-би-си уюшмасини ҳайдаб чиқариш ҳақида чиқарилган қарорни қайтадан қараб чиқишни Ҳиндистон ҳукуматидан очиқдан-очиқ илтимос қилди. Унинг илтимоси қондирилмади. Шундан кейин уюшма Ҳиндистонга қарши ҳаддидан ошган ҳужумлар қилиш программасини амалга оширишга киришди. Бу Шарқий Покистоннинг соҳил бўйидаги районларига ёпирилган циклоннинг фожиали оқибатларидан бутун дунё хабардор бўлган кунларда рўй берди. Юзлаб радиостанциялар жуда катта кўламдаги бахтсизлик ҳақида, кўпгина мамлакатларнинг Покистонга кўрсатаётган беғараз ёрдами тўғрисидаги хабарларни ҳаяжонланиб эшиттираётган бир вақтда Би-би-си овози бошқа нарса тўғрисида хабар берди. У инсонпарварликнинг ҳамма принципларига зид равишда: «Ҳиндистон ўзининг осиёлик қўшнисига нисбатан ҳатто у мусибатда қолганда ҳам, ўзининг анъанали адоватини сақламоқда. Бўлмаса Эроннинг циклон қурбонларига ёрдам бериш учун шошилиб бораётган икки самолётига Ҳиндистон территорияси устидан учиб ўтиш тақиқланганлигини қандай изоҳлаш керак. Эрон маъмурлари Деҳлининг бағри тош маъмурларига қатъий норозилик билдирдилар», деб эшиттирди бу радио овози қовоғини солиб. Бум-бум! Одатда Би-би-си ахборотларининг тугаганини билдирадиган «Биг Бен» деб аталган Лондон соатининг овози бу гал Ҳиндистон ва Покистон муносабатларининг яхшиланишига мотам тутаётгандек янграб эшитилди.

Деярлик айни шу минутларда Ҳиндистон парламентининг мажлислар залида бронза тахталар жаранглади. Шарқий Покистоннинг зарар кўрган районларига ўн миллион рупия миқдорида текин ёрдам бериш ҳақида гапирган бош министр Индира Гандини депутатлар якдиллик билан қўллаб-қувватлаётганликларини бронза тахталарини жиринглатиб изҳор этган эдилар.

Ўша минутларда Покистон аэродромларида ярим миллион рупиялик дори-дармон келтирган Ҳиндистон самолётларидан юклар бўшатилган эди.

Лондон сўзи билан Ҳиндистоннинг амалий иши ўртасидаги бу қарама-қаршилилик жуда оддий изоҳланди. Эрон ҳукуматининг ёмон ном чиқарган «норозилиги» Би-би-си антенналаридан тарқалган навбатдаги уйдирма эканлиги маълум бўлди. Текширишда Эроннинг биринчи самолётларига тўрт соат ичида рухсат берилганлиги, навбатдаги илтимослар 45 минут ичида қондирилгани аниқланди. Бундан ташқари, кейинчалик Ҳиндистон ҳукумати расмий тартиб қоидаларни батамом йиғиштириб қўйиб, Покистондаги циклон қурбонларига ёрдам бериш учун бораётган ҳамма ҳаво миссияларига «осмон йўлини очиб қўйиш» ҳақида қарор қабул қилди.

Би-би-си эшиттиришини Ҳиндистоннинг Покистон халқига нисбатан ўзининг хайрихоҳ эканлигини ва уни қўллаб қувватлаётганини намойиш қилганидек фактни ёвузлик билан бузиб кўрсатиш учун уриниш деб қараш керак, — деб ёзди «Пэтриот» — шунингдек, бу радиоэшиттириш фактларни бундай бузиб кўрсатиш Би-би-си ўзининг Ҳиндистондаги ҳаракатларини тиклаш ҳуқуқини қайтариб олмагунча давом эттаверишини Деҳлига ишора қилиб қўйиш мақсадини ҳам кўзда тутади».

Би-би-сига бундай ҳуқуқни бериш керакмикин! Афтидан, Ҳиндистон бу саволга жавоб берса керак.

В. СИМОНОВ.
Деҳли.
АПН мухбири.

Америка меҳнаткашлари ўз ҳаёт ҳуқуқларини ҳимоя қилиш учун курашга табора активроқ қатнашишмоқда.

Яқинда Нью-Йоркдаги такси ҳайдовчиларнинг кўп қисми ишга чиқишмади. Уларнинг талаблари забастовка қатнашчиларидан бири кўтарган плакатда (суратда) аниқ ифодаланган—«Контракт бўлмагунча, такси ишламайди». Забастовкачи қўлидаги бир тўғрам нон меҳнаткашларнинг иш ҳақини ошириш сабабларини ифодалайди.

Сурат «Нью-Йорк дейли ньюс» газетасидан олинди.
ТАСС фотохроникаси.

Қатралар

Она диёр

Вокзал. Одамлар гавжум. Бир аёл шошиб-пишиб перрон томонга кетяпти. Кун иссиқ бўлгани учун оёғига ёзлиқ туфли кийиб олган. Бир қўлида чемодан, бир қўлида тўр халта. Чемодан билан бирга қўлига чалкаштириб боғлаб олинган бир жуфт пийма ҳам бор. Чунки у поезддан тушиши билан тизза баравар қорга дуч келишини яхши билади-да.

Қаранг, она диёримиз шунчалар бепоён-а?!

Ўз севганинг

Деразага қараб, ажиб ҳикматни кўрдим: қаҳратон совуқ лоланимас, атиргулнимас, ўз «қариндоши» арчанинг расмини чизибди. Совуқ ҳам жуда «муғомбир»-да, ўз севганини кўз-кўз қилибди...

С. САИДАЛИЕВ.

Юрак

Бир шоир дўстим юрак ҳақида яхши гап айтган эди:

— Юрак, ўзинг бир парчасану,
Бутун танни соласан ишга.

Ҳа, юракка балли! У бутун вужудимизни ишга солади-ю, яна бу оламнинг ташвиш ва қувончларини ҳам кўтаради.

Юк кўтарганни — эл кўтаради, деб бежиз айтишмаган-да.

Т. АШРАФХОНОВ.

Яхши хислат — гўзал фазилат

ЁН ҚЎШНИНГ — ЖОН ҚЎШНИНГ

Икки қўшни арзимаган масала хусусида жанжаллашиб қолишди. Бири салом берса ҳам, иккинчиси эшитмадими, эшитса ҳам, эшитмасликка олдими, ҳар қалай индамади ва ўтиб кетаверди.

Иттифоқо, қиш кунларининг бирида икки қўшни олдинма-кейин боришаётган эди. Олдинда кетаётгани қоқилиб йиқилди-ю, туролмай қолди. Орқада келаётган иккинчи қўшни унга ёрдамга югурди: аҳвол чатоқ, унинг оёғи чиққан эди.

— Қўшни, менга опичинг, уйга элтай, кейин бир маслаҳати чиқар, — деди иккинчи қўшни.

Биринчи қўшни рози бўлди. Улар уйга келишди. Оила аъзолари бу кичик нохушликдан қайғуришса ҳам, икки ота ўртасида нохушлик, кек ва гина уруғининг йўқолганига суюнишди.

Ҳа, ён қўшнинг — жон қўшнинг, деганлари шу-да! Адоватнинг уруғи қурсин!

Тўпловчи: У. САЛОҲИДДИНОВ.

Оппоқ, оппоқ қор ёғди. — В. Кожихин фотоси.

Балиқдан сут

Чили олимлари сут алмаштиргич топдилар. Улар балиқдан тайёрланган «сут» рецептини ишлаб чиқдилар. Балиқ гўшти қайта ишлангач, ундан мазаси ва ҳиди йўқ, оқсилга бой оқ порошок олинади.

ТИШНИ БЎЯШ?!

Ҳайрон бўлманг. Бу рост гап. Миллий стоматология институти доктори М. Бонокор тишни бузилишдан сақлайдиган бўёқ ишлаб чиқди.

Бўёқ составига фтор бирикмаси, салицил кислота ва метокрил полимерлар киради. Бўёқ тишга чўтка билан сурилади. Унинг совуши учун ультрабинафша нурлар билан ёритилади.

СОҒЛОМ БЎЛАЙ ДЕСАНГИЗ

«ИНСОННИ ЖИСМОНИЙ ЖИҲАТДАН УЗОҚ ВАҚТ ҲАРАКАТСИЗ ҚОЛИШДАН КЎРА КЎПРОҚ ЕМИРАДИГАН НАРСА БЎЛМАЙДИ»

Аристотель.

Бундан бир неча йиллар муқаддам, одамлар ўлат, вабо, чечак, безгак касалликларидан ўлганлар. Эндиликда бу касалликлар деярлик тугатилди. Ҳозир юрак-томир системалари касалликлари: миокард инфаркти, атеросклероз, юқори қон босими инсоният учун энг хавфли касалликлар бўлиб қолди. Айниқса, юрак инфаркти жуда хавфлидир. Ҳозир қирқ ёшга етмаган, ҳатто ўттиз ёшдаги кишилар ҳам инфаркт касалига йўлиқиб, шундан вафот этмоқдалар.

Инсон организми учун ҳаракат қилиш ва ҳамиша машқ қилиш жуда зарурий нарсадир. Одам баданининг деярли ярми мускуллардан иборатдир. Улар нормал ишлаши учун ҳамиша ҳаракатда бўлиши, қисқариб-кенгайиб туриши зарурдир. Мускуллар ҳамиша ҳаракатда бўлса, машқ қилиб турилса, бу ички органлар ишини, биринчи навбатда юрак-томир системаси фаолиятини яхшилайди. Вақти-вақти билан машқ қилиб турган одамнинг юраги чиниқади, бақувватлашади, яхши ишлайди, инфаркт ҳамда бошқа офатларга қарши курашиш қобилияти кучаяди. Ҳаракат қилиб туриш юрак билан бирга нафас олиш системалари ишини ҳам нормаллаштиради. Бу эса организмнинг кўпроқ кислород олишига имконият беради.

Кўпроқ кислород қабул қилиб олган организм эса бадандаги бутун тўқималар учун қулай шароит яратиб беради. Ниҳоят, ҳамиша ҳаракатда ҳаёт кечириш одамнинг асаб системаларини ҳам яхшилайди.

Кам ҳаракат қиладиган, аммо таомни яхшигина ейдиган одамлар семириб кетадилар. Соддароқ қилиб айтганда, ҳазм бўлмаган овқат ёғга айланади. Ёғ эса организмни бўшаштиради. Бу гап айниқса, хотин-қизларга taaлуқлидир. Хотин-қизлар организмида ёғ эркакларникига нисбатан кўпроқ бўлади ва улар тез семирадилар, шунингдек, улар организмида ортиқча ёғ кўп тўпланади. Ёғ тўпланиши семириш демакдир. Семириш эса мускуллар ва юракка ортиқча юкдир. Бундан ташқари у одам организмининг нормал ишлашига ҳалақит беради, қоннинг нормал айланишини таъминлай олмайди. Ёғ мускулларда ҳам тўпланиб қолади. Бунда мускуллар шалвираб қолади, ўз вазифасини бажара олмайди. Натижада одам тез чарчайдиган бўлади, нафаси сиқилади ва бўшашади. Худди шундай ўзгаришлар юракда ҳам содир бўлади. Аста-секин ортиқча ёғ қон томирлари атрофини ҳам қоплай бошлайди.

Кўп кишилар ҳамиша бир жойда ўтираверишь, кўп овқат ейиш ва овқатланишни режимга солмаслик жуда зарарли эканини унутиб қўядилар.

Бунга қарши курашнинг бирдан-бир тўғри йўли — жисмоний тарбия, спорт ва туризмдир.

Бизнинг мамлакатимизда спорт билан шуғулланиш учун жуда ажойиб имкониятлар бор. Бироқ, нимагадир спорт билан ҳамма шуғулланавермайди. Шунинг учун мускулларни машқ қилдиришнинг бошқа, оддийроқ йўллари ҳақида тўхталмоқчимиз. Улардан айримлари қуйидағилардир.

Мускулларни машқ қилдиришнинг энг оддий йўли — пиёда юришдир. Табиат манзараларини томоша қилиб сайр қилиш айни муддаодир. Шунинг учун ҳам ҳар бир дам олиш кунини туристик походларда ўтказиш керак. Фақат тоғли ерлардагина юриш шарт эмас. Ҳамма ерда — одам яшайдиган жойларда ҳам, шунингдек бошқа ерларда ҳам юраверишь мумкин. Чунончи, ишга ва ишдан қайтишда ҳам яёв юрса бўлади. Уйингиз билан иш жойингиз ораси беш-олти километрдан ошмаса, ҳар икки томонга яёв бориб қайтиш яхшироқдир. Борди-ю, иш жойингиз турар жойингиздан 12-15 километр узоқликда бўлса, унда ҳеч бўлмаганда бир томонга яёв юриш керак. Яхшиси ишдан қайтишда яёв келган маъқул. Ҳар куни 7—8 километр яёв юриш бу мускуллар учун етарлидир. Чарчаб қолиш ва дармонсизланишдан қўрқманг. Организмингиз борган сари кўникади ва кўпроқ чиниқа бошлайди.

Мускулларни машқ қилдиришнинг бошқа воситаларидан бири велосипедда юришдир. Велосипедда шаҳардан ташқарига чиқиб яхшилаб сайр қилиш мумкин. Велосипедда юришнинг фойдаси жуда кўп. Велосипедда юрганда яёв юргандагидан кўра тўрт баравар кам куч сарф этамиз. Шу билан бирга жамоат транспортининг инжиқликларидан қутуламиз. Велосипеди бор одам ортиқча харажат ҳам қилмайди, кўчада юриш ҳам хавфсиз.

Чопиш машқини олган кишиларнинг мускуллари ва ички органлари айниқса яхши чиниқади. Ҳамма ерда ҳам чопаверишь мумкин. Паркда ҳам, спорт майдончасида ҳам, кўчада ҳам, шаҳардан ташқарида ҳам. Ҳар бир соғлом одам ҳам чопаверади. Бунинг учун спорт костюмингиз ва таги резинали шиппагингиз бўлса кифоя. Кечқурун соат тўрт ва олти орасида чопган маъқул. Чопишдан олдин врач билан суҳбатлашинг.

Ҳар ким қанча чопишини ўзи ҳам белгилаб олиши мумкин. Маълум бир жойни мўлжаллаб олиб, шу масофага чопиш мумкин. Чопиб чарчаган пайтингизда тўхтанг ва қолган масофани юриб босиб ўтинг. Агар бу масофа оғирлик қилса, уни қисқартиришингиз мумкин. Чопгандан кейин томирингизнинг уриши бир минутда 130—140 га етиб, орадан бир минут ўтгач 90—100га тушса, демак юрагингиз жисмоний ҳаракатни кўтара олади. Маълум вақт ўтказиб югуриш масофасини 500, 750, 1000 метр ва ундан ҳам оширишингиз мумкин. Бу чегара эмас. Масофани борган сари кўпайтираверишингиз мумкин. Вақти-вақти билан врач билан маслаҳатлашиб турган маъқул. Энг муҳими эса шунга иродангизни бўйсундиринг ва бу машқлар сиз учун фойдали эканлигига имонингизни комил этинг. Эҳтимол баъзи одамлар сизнинг бу ҳатти-ҳаракатингиздан кулмоқчи бўлишар. Сиз бунга сира ҳам эътибор берманг. Юраверинг, велосипедда учинг, чопинг, спорт билан шуғулланаверинг. Кулган одам бужмайиб, дармонсизланиб, тинка мадори қуриб кулиб қолаверсин. Сиз эса ҳамиша қирчиллама ёш бўлиб юрасиз.

Азиз биродарлар, сизнинг аъзойи-баданингиз ҳамиша ҳаракат ва машқ талаб қилади. Унга қулоқ солсангиз, ҳаракатда бўлиб, машқ қилиб турсангиз ҳар қандай касаллик сиздан қочади ва ҳамиша соғлом бўлиб юрасиз.

Велю ГАВРИЙСКИЙ,
медицина фанлари кандидати.

Рассом табассуми

Опа-сингил аразидан сўнг.
БОЛА: — Хола поппа ойимлар янги йилда туғилганимни сизга эслатиб қўйишимни айтдилар.

Тил заҳрини татиган эр:
— Бугун ўзимни торттирдим, ёздагига қараганда анча семирибман.

Бош ошпаз:
— Ҳув анови суякларни йиғиштириб кел, шўрванинг гўшти тамом бўлди.

Ғийбатчи труба:
— Унинг нияти бузуқ, мени қоралаш учун печка ёқади.

А. Ҳолиқов расмлари.

Эллар, одатлар

РАҚҚОСГА БАЛИҚ ХОВАДОР

Барча одамлар учун байрам — дам олиш, хушчақчақ вақт ўтказиш; тантаналарда иштирок этиш ва серфайз дастурхон атрофида тўпланишдан иборат. Аммо, Тинч Океанидаги Антутаки оролининг қишлоқ сеҳргари Мун Мантутитеа бундан маҳрум. Байрам келди демагунча у эртадан кечгача тиниб-тинчимай меҳнат қилади. Сеҳргар байрам қилаётган қабиладошларига «инсу-жинслар тегмаслигининг» пайидан бўлиб, диний рақс ижро қилиб туриши керак. Бу оролда бўладиган байрамларнинг энг қисқаси бир сутка давом этади. зикрчи мана шу муддатда сира дам олмасдан, ҳатто овқатланмасдан «Хув-ха-хув» айтиб йўрғалаб турмаса, ёвуз руҳлар келиб байрамни бузар эмиш!

Лекин, байрамдан сўнг, оролдаги ҳар бир балиқчи тутган ўлжасининг еттидан бир қисмини раққосга ховадор сифатида бериши керак бўлади.

АЖОЙИБОТЛАР

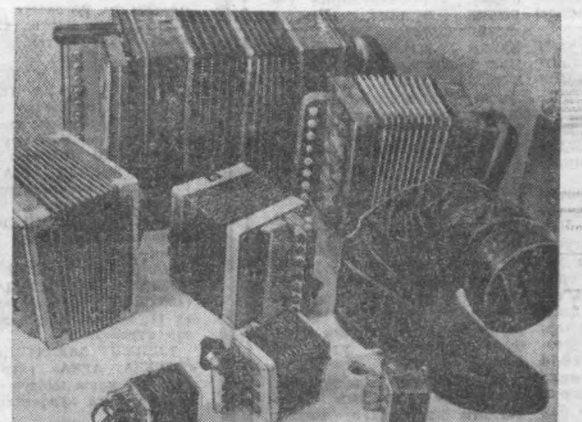

ВОЛГОГРАД ОБЛАСТИ. Бу хромдан тикилган этик гармонлар орасиға тасодифан тушиб қолгани йўқ. Мураккаб маиший техника механиги П. С. Косицин йигирма йилдан буён музика асбобларини ясаб, тез-тез Волжск шаҳар бадиий ҳаваскорлари сафида концертлар кўрсатади. У «Волгоград баҳори» телевизион конкурсининг лауреатидир. «Музикали» этик устанинг янги маҳсулоти.

СУРАТДА: П. С. Косициннинг «Музикали» этиги гармонлар орасида.

Н. Суровцев фотоси,
ТАСС фотохроникаси.

Янги телефон аппаратига «Элетап» номи берилди. У Москвадаги интеграл микро схемаларини қўллаш марказий бюросида ишлаб чиқилди.

«Элетап» электрон телефон аппаратларининг саноат тажриба намунаси Перм телефон заводида ишлаб чиқарила бошланди.

СУРАТДА: «Элетап» электрон телефон аппарати.

В. Соболев фотоси.

БИЛИБ ҚЎЙГАН ЯХШИ

Дазмолламоқчи бўлган уст-бош жуда қотган бўлса, ваннангизни иссиқ сувга тўлдириб, ҳалиги кийимни илиб қўйинг. Ваннадан чиққан буғ кийимни юмшатади. Шундан сўнг уни бемалол дазмоллашингиз мумкин.

* * *

Агар чанқоғингиз сира босилмаётган бўлса, қўлингиздаги ичимликка — чойми, пивоми, кофеми, сувми, бари бир, бир томчи уксус қўшинг. Бундан ичимликнинг таъми ўзгармайди, аммо чанқоғингиз босилади.

Қизиқ гаплар

69 боланинг онаси

Федор Васильев деган кишининг хотини (1816—1872) энг кўп фарзанд кўрган аёл ҳисобланади. У туққан болалар 69 тага етган. У 16 марта эгизак, етти марта учтадан, тўрт марта тўрттадан туққан. Болаларининг кўпи шикастланмай вояга етган.

57 ёшда туққан аёл

Бу аёлнинг номи Рут Алис Кистлер. У 1899 йил 11 апрелда АҚШда туғилган. 57 ёшу 129 кунга тўлганида, фарзанд кўрган.

Пири-бадавлат

Канадалик капитан Уильсон Кетл (1860 — 1963)нинг ўн бир боласи бўлган. Улардан эса 65 невара, 201 эвара ва 305 чевара кўрган.

Ибратли тадбир

МАҲАЛЛАДА ЯНГИ ЙИЛ ТАНТАНАСИ

Маҳалла активлари ўтган йили кузда ибратли ташаббус билан чиқишди. Улар комиссия раиси Р. Зуфаров бошчилигида ҳашар йўли билан клуб қурилишини бошлаб юбордилар. Маҳалланинг шинам клуби янги йил арафасида фойдаланишга топширилди.

Киров районидаги Фирдавсий номли маҳалла активлари янги клубда турли кечалар, атеистик суҳбатлар ўтказишяпти. Бу ер маҳалла тарбия маркази бўлиб қолди.

Янги йил арафасида маҳаллада йиғилиш ўтказилди. Бунда отахонлар болалар тарбияси, маҳалла озодалиги ва бошқа темаларда суҳбатлашдилар. Маҳалла аъзолари ўтқазилган минг тупдан ортиқ мевали ва манзарали дарахтларни парвариш қилиб, кўкаламзорга айлантиришга қарор қилишди.

СУРАТЛАРДА: маҳалла комиссиясининг раиси Т. Зуфаров маҳалла аҳлини янги йил, янги зафарлар билан кутламоқда (чапдан биринчи сурат); маҳалланинг бир группа отахонлари (иккинчи сурат); пастда — маҳалла санъаткорларининг чиқиши.

УЙ БЕКАЛАРИ, СИЗЛАР УЧУН

Сабзавот қанча йирик бўлса, қайнатилганда таркибидаги моддаларни шунча кам йўқотади.

* * *

Хамир қораётганда, бирдан сувни кўп қуйиб юборманг. Оз-оздан қуйсангиз, хамирингиз тез қорилади ҳамда яхши чиқади. Жуда иссиқ сувда хамир қориш ҳам ярамайди, чунки қайноқ сув хамирнинг ғозини куйдириб юборади.

* * *

Гуручни ювганда сувга 1—2 ош қошиқда туз солиб юборсангиз, ғубори яхши кетади, бундай гуруч сувдан олиниб узоқ вақт қўйилганда ҳам уқаланиб кетмасдан аввалгисича тураверади.

* * *

Картошка пўстлоғи билан гиламларингизни тозалашингиз мумкин. Бунинг учун картошка пўстлоғини сувга чайиб, бироз селгитгач, гилам устига сочингда, супурги билан бир-икки бор супуриб юборинг.

Лотар КУШЕ

Хотиржамлик

(ҲАЖВИЯ)

Кўчамиз муюлишидаги «Экспресс» химчистка қабулхонасига киришим билан, ҳар икки ходиме ўзини эшик панасига олди ва қулоғимга шундай шивир-шивир эшитилди:

— Бу ўша! Икки ҳафта аввал ҳам келганди-ю, «Экспресс» аталса ишни дарров бажаришади, деб ўйлайди шекилли... Тоқатим тоқ бўлди...

Кейин қаршимга хушсурат бир аёл чиқди:

— Биламан, сиз кулранг костюмингизни олишга келгансиз: Бироқ, афсуски, икки ҳафта аввал айтганимдай, костюмингиз ҳали фабрикадан келтирилгани йўқ. Бугун ҳам келмади. Умуман, кейинги икки ҳафта мобайнида биз фабрикадан ҳеч қандай кулранг костюм олганимиз йўқ. Ҳа, айтганча сиз нега энди фақат кулранг костюм кийингингиз келяпти. Эгнингиздаги жигарранг костюм ўзингизга жуда-жуда ярашиб турибди. Менинг эрим каттагина корхонада ишласа ҳам, сизникидай ажойиб костюми бўлса, ўзини бахтиёр ҳисобларди. Афсуски, бундай қимматбаҳо буюмни олишга ҳозир бизнинг курбимиз етмайди. Кулранг костюмингизни эса кейинроқ ҳам кийишингиз мумкин. Менимча, сизнинг асабларингиз чатоққа ўхшайди. Сизга, фақат хотиржамлик керак. Масалан, менинг ён қўшним бўлган эр-хотин турмуш қуришганига йигирма олти йил бўлишига қарамай, эндигина фарзанд кўришди. Кўрдингизми! Умуман, бу ерга келиб овора бўлишингизнинг ҳожати ҳам йўқ. Агар костюмингиз келса, биз дарҳол уйингизга хабар берамиз.

Мен тавозе билан ташқарига чиқдим. Ҳа, у ҳақ, кишига фақат чидам ва хотиржамлик керак.

Шунинг учун, йигирма минут автобус кутдим-у, у тўхтамасдан ўтиб кетганда, асабийлашмай хотиржам кейингисини кутавердим. Хизматга эса барибир кечикдим.

Уйга қайтишда газета киоскаси олдига бориб сўрадим: «Оқшомги газета ҳали келмадими? Ҳеч қиси йўқ, мен бемалол кутиб тураман. Уттиз йил турмуш қуриб, эндигина фарзанд кўрган одамлар бор. Умуман...»

— Жуда қизиқ, — жавоб берди сотувчи, — оқшом газетаси бундан икки соат аввал келган ва кўз олдингизда турибди-ку!

Автобус бекатида ўтириб олиб газета ўқий бошладим: «Бир ишчи Пори шаҳри полициясидан қувончли хабар олди. Унинг 1944 йил 20 июнда ўғирланган велосипеди топилибди».

Ўз-ўзимдан уялиб кетдим. Қаранг, бу одам чорак асрдан кўпроқ сабот ва чидам билан кутибди-ю, мен бўлсам бир неча ҳафтага шовқин-сурон кўтарай дебман...

Автобус ҳам келди. Бироқ скамейкадан қўзғалолмадим. Менинг ажойиб жигарранг костюмимга скамейканинг қуриб битмаган бўёғи ёпишиб қолганди. Уйга киришим билан хушёр рафиқам дарҳол буни фаҳмлади ва мени юпатди:

«Ҳеч қиси йўқ, хафа бўлманг, дарҳол «Экспресс» химчисткасига топширсангиз, эртага ял-янги қилиб беришади. Муҳими — асабийлашманг!».

Д. СУЛТОНОВА таржимаси.

КУЛГИ СЕҲРГАРИ

ОҚШОМ пайти эди. Эргаш Каримов билан кўришиб қолдигу, кулиша-кулиша ҳол-аҳвол сўрашдик. У самимий ва ширин муомала қилар, ҳар бир ҳаракати узукка кўз қўйгандек ўзига ярашарди. Одатда, ўзи шундай, қувноқ ва очиқ кўнгил кишиларнинг истараси иссиқ, кулиши ёқимтой, кўзлари сеҳр нури билан чақнаб туради. Эргаш худди шунақа ёқимли бир ҳолат билан ҳар биримизнинг юрагимизга қулоқ солаётгандек эди.

— «Тўнка дегин-а?» — ҳамроҳларимиздан бири сўз ўйини қилди Эргашга.

— Нега «Тўнка дейман?» — Эргаш жилмайиб қаради унга. — Виқор Ўтмасов деган одам тўнка...

— Тўнка одамларни ёмон кўрасизми? — ўсмоқчилаб сўради яна ҳамроҳимиз.

— Э, қизиқсиз-а, «тўнка» кимга ёқади. Одам шаклан «тўнка» бўлса ҳеч гап эмас, лекин маънавий тўнка бўлса, бу фожиа! Мен «тўнка одам»ларни кўрсам, оғзим қуруқшаб нафасим қисилади, пешонамга юз ёшар чолнинг ажинлари чизилиб қолади.

Ҳаммамиз жилмайиб қўйдик. Бу ерда гап Эргаш Каримовнинг ўзи ёзган, куни-кеча «зангори экран»да ўзи бош ролни ижро этган «Тўнка дегин-а?» сарлавҳали интермедияси ҳақида борарди. Эсингизда бўлса, унда шундай воқеа тасвирланганди: яқинда, янги лавозимга ўтирган Виқор Ўтмасовнинг ҳузурига дўсти — Одил ҳол-аҳвол сўрашгани келади:

Виқор (унга) — Кимсан?

Одил: — Мен Одилман...

Виқор: — Қодирман дегин-а?

Одил: — Од-ил... Так... так... ишлар қалай?..

Виқор: — Яхши.

Одил: — Яхши дегин-а?

Виқор Ўтмасов нуқул бир сўзни такрорлайверади, ниҳоят, Одил унга танбеҳ беради:

— Ўрнингдан туриб, бундай одамга ўхшаб сўрашсанг бир нарса бўлиб қоласанми?... Тўти қуш бўлиб кет-э, тўнка.

Одил чиқади.

Виқор: — Тўнка дегин-а? (у бош чайқаб қолади).

Ана шу кичкина бир лавҳада мансабпараст, кеккайган ва маънавий жиҳатдан тубан киши қиёфаси жонланган. Бунга ҳар биримиз ўзимизча баҳо бериб, қизиқ суҳбатлашиб, бекатга келдик-да, ҳаммамиз трамвайга чиқдик. Ишдан қайтиш пайти бўлгани учун трамвайда одам кўп эди. Ҳар ким ўз хаёли билан банд. Шу пайт ўн ёшлардаги бир бола Эргаш Каримовга синчковлаб қараб турди-да, ёнидаги аёлни туртди:

— Ойи! — деди у қувонч билан, — қаранг, Эргаш акамлар трамвайга чиқдилар...

Аёл қизиқиш ва ҳаяжон билан кўз ташлади. Ундан кейин бошқа катта-кичик йўловчилар ўгирилиб, Эргаш Каримовга қарашди. Осмонда бирин-кетин юлдузлар чарақлагандек, ишдан ҳориб келаётган трамвайдаги ҳамма одамларнинг чеҳраларида Эргашни кўриш билан табассум жилваланиб кетди: кимдир унга салом берди, кимдир қўл олиб кўришди. Бир чол: «Яхши юрибсанми, Эргаш ўғлим» деди. Ёнида турган кампир унинг елкасига қоқиб: «Бизни кўпроқ кулдиравер, Эргаштой» деди. Эргаш эса уялибгина, кўксига қўлини қўйиб, жилмайиб турарди.

Одамларга севилиш, уларнинг меҳрини қозониш, табассум ҳадя этиш ва ҳижил бўлиб турган кўнгилларни ёзиш — булар осон гап эмас!

КЕЧ КУЗДА анҳор бўйига келиб, сумбула сувига тикилганмисиз? Сув чунонам тиниқ бўладики, унда шишаранг осмон, парқу булутлар, дарахтларнинг буржмая бошлаган япроқлари, шохларга қўниб турган қушларнинг ола чипор қанотлари — ҳаммаси худди кўзгудек ёрқин кўринади.

Талантли кулгу устаси Эргаш Каримов ўйнаган ҳар бир ролда у акс эттираётган образнинг бутун қиёфаси, ички дунёси ва ҳис-туйғулари сумбула сувида жонланган ёрқин манзарадек яққол кўринади.

Сиз «зангори экран»да ақлига «куя тушган» бир илмий ходимнинг шоирлар учун қофиядош сўзлар луғатини тузиб, умрини бекор ўтказаётгани ҳақидаги интермедияни кўргансиз. Унда Эргаш мияси айниб қолган ходимнинг бутун ички дунёсини очиб ташлайди.

ОДАМЛАРНИ кулдириш ва ҳузур бахш этиш осон эмас, дедик. Лекин кулдириш учун масхарабозлик қилиш санъаткорга асло ярашмайди. Эргаш Каримов масхарабозлик қилмайди. Хоҳ ижобий, хоҳ салбий бўлсин, образ яратиш пайтида унинг ичига киради, томошабинни кулдириб юборадиган ҳолатларни ўша образнинг ўзидан топади. Шунинг учун ҳам, томошабин Эргаш ўйнаган ролни эсда яхши сақлаб қолади, ундан тегишли хулосалар чиқаради. «Саримсоқпиёз» сарлавҳали интермедияда бошлиқ ролини Эргаш ғоят моҳирлик билан ўйнаган. Бошлиқ ўртоғи билан телефонда шундай гаплашади:

— «Алло! Э, Шафтолиқоқи, саимисан,

Лампа шиша тушмагур лақабим Саримсоқпиёзлигини билмайди-да...

— Ким дединг?..

— Ўша Лампа шиша-да. Ҳалиги секретарь қизимиз... Лақабини у билмагани маъқул. Тағин обрўйимга путур етказиб қўймасин...»

Интермедияда бир-бирига бўлмагур лақаблар қўйиб, инсон обрўсини поймол этаётган шахслар ҳажв қилинади. Эргаш Каримов — Саримсоқпиёз — бошлиқ ролини шундай моҳирона ижро этганки, томошабин ҳузур қилади.

„ЗАНГОРИ экран»да миниатюралар бўладиган куни ҳамма телетомошабинлар қувониб кетади. Нариги уйдаги қариялардан тортиб, дарсхонасида ўтирган ўқувчиларгача телевизор бор хонага тўпланишади.

— Ҳозир Эргаш Каримов чиқади!

— Эргаш акам жуда кулдирадилар-да.

— Садр Зиёвуддинов ҳам чиқса яхши бўларди.

Миниатюралар бошланади. Кулги, табассум, хандалар тинмайди. Эшиттиришдан кейин: «Эргаш хўп бопладн, отасига балли», деб гапиришади, алламаҳалгача кулгига кулги уланади.

Бундай мафтунликнинг боиси. Эргаш ўз ролини севиб ва ижодий ёндошиб бажаришидадир. Ҳар бир ролда унинг янги-янги ижодий қирраларини кўрамиз.

Саид Аҳмаднинг ичак узди ҳикояларини, фельетон ва интермедияларини завқ-шавқ билан ўқиймиз. Эргаш Каримов ажойиб ҳажвчимизнинг асарларини ғоят жозибали ва мароқли ижро этадики, уларнинг ҳаммаси қалбимизга қуйилиб қолади. «Саримсоқпиёз», «Илғор синовчи ичувчи», «Музикали воқеа», «Олиқ-солиқ», «Қўшнилар», «Парчаланиш», «Столба», «Алвидо, Исабоев» каби миниатюралар Эргашнинг репертуаридан муносиб ўрин олди. Биз бу экран асарларини Эргаш ижросида томоша қилар эканмиз, ичкиликбоз, текинхўр, маҳмадона, безори, дангаса ва ишёқмасларни ўз кўзимиз билан кўриб тургандек бўламиз.

Эргашнинг талант қирралари ўсиб боришида машҳур комик Аркадий Райкиннинг кўп жиҳатдан устозлик қилаётгани сезилади. Айниқса, Чехов водевилларидан Эргаш бир неча образлар яратиб, бунда Игорь Ильинскийга ижодий эргашди.

— Мен Саид Аҳмад ҳажвияларини жуда севиб ижро этаман, — деди Эргаш, — севимли ёзувчимизнинг асарлари менга илҳом беради, янги-янги ижодий йўллар очади.

— Энг севимли артистларимдан доим ўрнак оламан. Наби Раҳимов ва Ғани Аъзамовлар доимий устозларим.

Эргаш Каримов ёшликдан, Охунбобоев номли 45-мактабда ўқиб юргандаёқ саҳнага мафтун бўлган эди. Кейин Ленин номли пионерлар саройининг драма тўгарагида қатнашиб, бир неча спектаклларда асосий ролларни ижро этди. Островский номли театр ва рассомчилик санъати институтида тўрт йил ўқиб, Раззоқ Ҳамроев ва Назира Алиева каби устозларидан маҳорат сирларини ўрганди. Институтни тугатгач, Сурхондарё область музикали драма театрида ишлади. Бу ерда у «Шоҳи сўзана»даги Қўзиев, «Дил-дили Зайнаб»даги Толиб ролларини ижро этди. Бу икки образни ўйнашдаги маҳорати Эргашга омад ва етук артист сифатини берди.

КУЛГИ устаси Эргаш Каримов режиссёрлик санъатини ҳам яхши эгаллаган. Телестудиянинг пульти, таъбир жоиз бўлса, катта тош ойна олдида ўтириб телевизион эшиттириш олиб бориш ҳазил гап эмас. Биз экранда режиссёр ўйлаган ва тафаккур қилган воқеаларни кўрар эканмиз, уни эфирга узатгунча қанча меҳнат сарф бўлганини унча сезмаймиз. Режиссёр уни тайёрлагунча кўп машаққат чекканини бу соҳа кишиларигина билади.

«Оталар сўзи — ақлнинг кўзи» эшиттиришини биринчи бўлиб Эргаш Каримов тайёрлаган. Бундан ташқари, у тайёрлаган «Ёшлик баллари», «Студентлик — олтин давrim», «Истиқбол эгалари» ва бошқа туркум эшиттиришлари ҳам Эргашнинг режиссёрлик маҳоратини намойиш қилди. Биз Эргашнинг овозини «Табассум» эшиттиришларида тинглаб қолсак, беихтиёр завқланамиз.

— ЯНГИ ЙИЛДА қандай орзу ва режаларингиз бор? — деб сўрадик Эргашдан.

— Интилганга толе ёр, — деди у, — халқимизга манзур бўладиган образлар яратиш энг катта ниятим. Чехов асарлари асосида бир неча телевизион спектакллар тайёрламоқчиман. «Наштар» фильмларида қатнашиш умидидаман. Ҳажвчимиз Саид Аҳмад бир неча миниатюралар ёзиб бермоқчилар. Шулардан бир соатлик телефильм тайёрламоқчимиз. Ишқилиб кулайлик, кулдиравериайлик. Кулги умрни узайтиради дейишадику.

Яхши ниятлар, яхши орзулар бу! Янги йилда кулги сеҳргаримиз — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Эргаш Каримов халқимизни янада хушнуд этиб, кўпдан-кўп ҳузурбахш табассумлар инъом этади.

Раҳматулла ФАЙЗУЛЛАЕВ,
Солиҳ ЁҚУБОВ,
Тўлқин РАСУЛЕВ.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

Ҳар тўғрида

ЧАҚАЛАКЗОРНИНГ СИРЛИ КИШИЛАРИ

Уларни «тхак-тхе — ўрмон кишилари» деб аташади. Айтишларича, улар Ўрта ва Қуйи Лаосда Чионгмон тизма тоғ ёнбағирларида яшайдилар.

Ҳинди-Хитойнинг турли районларида бўлган пайтларимда турли тоифадаги кишилардан: олимлар, деҳқонлар, овчилардан бу одамлар тўғрисида кўп марта эшитганман. Мана шу маълумотларнинг айримларини келтираман.

...Въетнам Демократик Республикаси тарих институтининг директори Чан Хуэй Льеу: — Тай-Нгуеннинг баланд тоғлик ва ўрмонлик жойларида ўша ерда яшайдиган кишиларнинг айтишларича, одамсифат ҳайвонлар яшайди. Уларни «анъ-нак-танъ», «зохать» деб аташади. 1944 йилда Тай-Нгуен районида Мадорат уездининг Едорин жамоаси территориясида бир йигит қисқичбақа ва сув ўтлари териш учун дарёга тушиб келаётган «анъ-нак-танъ»ни ўқ-ёйда отган. Оғир ярадор бўлган «анъ-нак-танъ» шу яқиндаги ғорга яширинишга ҳаракат қилган. Унинг жасадини топишганда, у паст бўйли, бадани жун билан қопланган аёл киши экан...»

...Австриялик журналист Уилфред Бэрчетт: «Йўлбошловчининг айтишича, 1949 йилда у Нгуен тоғларида одамсимон махлуқларни кўрган. Шундай махлуқлардан бирини тутишган. Унинг бадани қалин қора жун билан қопланган бўлиб, одам нутқига ўхшамайдиган, чириллаб товуш чиқаради. Фақат хом гўшт, дарё қисқичбақалари ва пальма баргларини еди. Одамлардан жуда қўрқарди. Уни қўйиб юбормоқчи бўлганларида, бирданига ўлиб қолган».

...Лаос энтографи Кхамфос Фонекео: «Мен тез-тез бўлиб турадиган жанубда, Сараван районида, маҳаллий кишиларнинг айтишича, чакалакзорда «ўрмон кишилари», «тхак-тхе»ларни учратиш мумкин. Бундан ажабланадиган жойи йўқ. Чунки мамлакатимизнинг узоқ районларида ташқи дунёдан тамом ажралган ҳолда, ибтидоий жамият шароитида яшайдиган кўпгина қабилалар бор. «Тхак-тхе»ларга келсак, улар билишимча, гапира олмайдилар ва ғализ товуш чиқариб, бир-бирлари билан муомала қиладилар. Баданлари жун билан қопланган. Бўйлари паст, тахминан ўн-ўн икки яшар болаларнинг бўйларидек келади. Дарё қисқичбақаларини яхши кўришади. Одамлардан қочиб юришади. Кичик-кичик тўда бўлиб юришади, уларнинг сони жуда оз....

Гувоҳларнинг айтишича, «тхак-тхе» Боловен ясси тоғлиги жанубидаги тоғлик жойларда яшайди».

...Лаос деҳқони Чоуплаyан Утома: «Бу махлуқлар Боловен ясси тоғлиги жанубидаги чакалакзорда гоҳо учраб туради. Гапира олмайдилар, турли товушлар чиқариб сўзлашадилар. Баданларини жун қоплаган. Бўйлари паст. Кўпинча, уларни ҳовуз ва дарёчалар бўйида кўриш мумкин.

Бу маълумотларнинг бир қисми Лаос матбуотида босилган, уларнинг айримларини ўзим эшитганман. Гувоҳлар, бир-бирлари билан маслаҳатлашиб олгандек, ўрмон кишиларининг тузилишини бир хил тасвирлайдилар. Лекин бу «тхак-тхе» ким? Ибтидоий намсолитдан ўтмаган одамларми ёки ҳали фанга маълум бўлмаган, қаддиларини кўтариб юрадиган одамсимон маймунларми? Бу саволга ҳали жавоб топилганича йўқ.

И. АНДРОНОВ,
«Вокруг света» журналидан.

БОЛГАР ЮМОРЛАРИ

Габроволик бир одам ўртоғидан 20 лев қарз қилиб туришни сўради.

— Беролмайман,— деди ўртоғи,—ўзимда атиги ўн лев бор.

— Ўша ўн левингни беравер, қолганини кейин берарсан,— деди у.

* * *

Габроволик бир киши балиққа харидор бўлди.

— Балиқнинг қаеридан кесиб берай?—деб сўради сотувчи.

— Бошидан озгина кесинг. Яхши! Думидан ҳам кесинг. Жуда соз! Энди ўртасини менга беринг,— деди у.

* * *

— Қизингга исм қўймоқчимисан. Ивами ёки Иванками?— сўради отаси.

— Албатта, Ива!—деб жавоб қайтарди онаси. — Иванка ёзишга сиёҳ икки ҳисса кўп кетади.

Р. Риҳсиев таржимаси.

Реклама ва эълонлар

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА—2/I да **Риголетто** (кечқурун), 3/I да **Улик малика ва етти баҳодир ҳақида эртак** (кундузи), **Дилором** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА—2/I да **Олтин девор** (кечқурун), 3/I да **Парвона** (кундузи), **Бой ила хизматчи** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 2/I да **Ҳалима** (кечқурун), 3/I да **Менинг жаннатим** (кундузи). **Ҳалима** (кечқурун), 4/I да **Менинг жаннатим** (кундузи), **Тошболта ошиқ** (кечқурун).

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА—«МУЗ УСТИДА АРЧА» (ҳар куни уч марта: эрталаб соат 11, кундуз 2 ва 5 да томошалар кўрсатилади).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА—«ЦИРКДА АРЧА» (ҳар куни уч марта: томоша кундуз соат 12, 3 ва кеч 6 да кўрсатилади).

Кино

2 ЯНВАРДА

Том Сойернинг саргузаштлари, Ҳинду Джонинг ўлими (2 серия) —«ЎЗБЕКИСТОН», «ЧАЙКА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Муваффақият гарови —САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 9.10 минутда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кеч 7 ва 10 яримда), «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «ДРУЖБА», «ВОСТОК», «МОСКВА» (кечқурун).

Эркаклар сукути —«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 ва 11 яримда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Қизлардан бири—«ЧАЙКА» (кеч соат 6.45, 8.30 ва 10 да), «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Сайҳа (2 серия) (ўзбек тилида, кундуз соат 3 ва кеч 6 да), **Италиялик Америкада** (кеч 5 яримда); «Кўкча».

Гул ва тош (2 серия)—НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, кеч 7.20 минутда).

Остонадан ҳатлаб —«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кеч 8.45 минутда).

Тоғ қироли ва бошқалар — САНЪАТ САРОЙИ (кеч 5.30 ва 7 яримда).

3 ЯНВАРДА

Том Сойернинг саргузаштлари, Ҳинду Джонинг ўлими (2 серия) —«ЎЗБЕКИСТОН», «ЧАЙКА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Муваффақият гарови—САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 9.10 минутда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 3, кеч 7 ва 10 яримда), «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «ДРУЖБА», «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Эркаклар сукути— «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 ва 11 яримда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Қизлардан бири—«ЧАЙКА» (кеч соат 6.45, 8.30 ва 10 да), «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда).

Сайҳа (2-серия, ўзбек тилида, кундуз соат 3 ва кеч 6 да), **Италиялик Америкада** (эрталаб соат 11.30, кундуз 1 ва кеч 5 яримда); «КЎКЧА».

Гул ва тош (2 серия)—НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, кундуз соат 4.30 ва кеч 7.20 минутда).

Тоғ қироли ва бошқалар — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 1, 3, 5.30 ва 7 яримда).

Свердлов номли концерт залида

2, 3 ЯНВАРДА

ЯНГИ ЙИЛИНГИЗ ҚУТЛУҒ БЎЛСИН

КАТТА БАЙРАМ КОНЦЕРТЛАРИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССР халқ артистлари: Шаҳодат **РАҲИМОВА**, Муҳаммаджон **МИРЗАЕВ**;

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Олмахон **ҲАЙИТОВА**, Қувондиқ **ИСКАНДАРОВ**, Вилоят **ОҚИЛОВА**, Тўхта **РИСМЕТОВА**, Раҳима **ҲАКИМОВА**.

Бутуниттифоқ эстрада артистлари конкурсининг лауреати Карима **УЗОҚОВА**.

Солистлар: Фахриддин **УМАРОВ**, Комилжон **БАРАТОВ**, Алижон **ҲАСАНОВ**, Манзура **МУМИНОВА**, Хадича **АЛИМАРДОНОВА**, Ойхон **ЁҚУБОВА**, Фазилат **ШУКУРОВА**, Азим **АЗИЗОВ**, Гулчеҳра **ИСМОИЛОВА**.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Карим **АЛИЕВ**, Ғофур **АЗИМОВ**.

VI Жаҳон фестивалининг лауреати Ақбар **ЙУЛДОШЕВ**;

Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти ва IX Жаҳон фестивалининг лауреати — Одил **КАМОЛХЎЖАЕВ**.

Созандалар: Маъди **ХАЛИЛОВ**, Халил **ҚОДИРОВ**, Қаюм **АЪЗАМОВ**, Азиз **МУЛЛАХОНОВ**, Убайдулла **ХЎЖАЕВ**, Абдумавлон **ТОШМУҲАМЕДОВ**, Эркин **АБДУЛЛАЕВ**, Умар **ҲАМИДОВ**.

Программани Бутуниттифоқ театрлар фестивалининг лауреати Зайтуна **ТОЖИБОЕВА** ва Ғулом **ТОЖИАЛОЕВ** олиб борадилар.

Концертлар кундуз соат 3 да бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 12 дан сотилади.

---

13 январь кундуз соат 2 да Ўзбекистон ССР Фанлар академияси физика-техника ва математика фанлари бўлимларининг физика бўйича бирлашган илмий совет кенгаши (Обсерватория кўчаси, 85-уй) да физика-математика фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

С. С. Собиров: «Массалари 120, 122, 124 ва 126 бўлган йод изотопларининг нурланишининг тадқиқоти» деган темада;

Б. М. Маҳмудов: «Космос-228» номли ер йўлдошида космик нурланишининг тадқиқоти» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан Академия кутубхонаси (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй)да танишиш мумкин.

---

18 январь кундуз соат 2 да Тошкент врачлар малакасини ошириш институтининг бирлашган илмий совет кенгаши (Петров кўчаси, 51-уй)да медицина фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

Ш. Ҳамидов: «Заҳм касаллигининг юқумли формаларини бициллин-5 билан даволашни ўрганиш материаллари (клиник-лаборатория текширишлар)» деган темада;

З. Х. Бакеева: «Ҳомиладорликнинг муддатидан олдин тўхташ хавфини даволашга қиёсий баҳо бериш ва бачадоннинг қисқариш функциясига қўлланиладиган воситаларнинг таъсири» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан институт кутубхонаси (Петров кўчаси, 51-уй) да танишиш мумкин.

Телевизор

2 ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

16.55 Кўрсатувлар программаси. **17.00** «Ўн икки ой». Болалар учун мультфильм (рус тилида).

Ўзбек тилида: 18.00 «ЁШЛИК» студияси кўрсатади. «Ғазалхон ёшлигим». **19.00** Ҳужжатли фильм. **19.20** «Ялла ва рақслар». Концерт.

Ўзбек тилида: 20.20 «Мўъжизалар маскани». Цирк томошалари.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

21.00 Янгиликлар. **21.05** Меҳнат Қизил Байроқ орденли Моссовет Академик театрининг спектакли олиб кўрсатилади. **23.45** «Вақт» информацион программаси. **00.15** КВН. **02.00** Эстрада томошалари. **02.45** Янгиликлар, кўрсатувлар программаси. **03.00** Москва кўрсатувларининг охири.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

МОСКВА КЎРСАТАДИ

18.00 Эфирда «Молодость». **18.30** Халқ телевизион университети. «Маданият факультети». «Совет поэзияси». **19.15** Санъат усталарининг концерти.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

21.00 Ўзбекистон телевидениеси ва радиоси уйғур ансамблининг концерти. **21.50** «Омад сўқмоқлари». Бадиий фильм.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ

Тожик тилида: 18.35 Адабий да». Бадиий фильм. 1-серия. **20.55** театр. **19.25** Концерт. **20.25** Янгиликлар. **20.40** Оқшом эртаклари. **21.05** Москва кўрсатади.

«БАҲОР» КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

31 ДЕКАБРДАН «ЯНГИ ЙИЛ ҚУВНОҚ АРЧА ТОМОШАЛАРИ»

Сценария постановкачилари — Е. КАРПМАНСКИЙ ва В. ЛЯЛИНА (Москва).

Томошалар эрталаб 10, кундуз соат 1 ва 4 да бошланади.

Билетлар сотилмоқда.

---

3 ЯНВАРЬ

ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
ЎҚУВЧИЛАРНИНГ КАНИКУЛ КУНЛАРИДА

9.55 Кўрсатувлар программаси. **10.00** «Хатолар ороли». Болалар учун мультфильм (ўзбек тилида).

Рус тилида: 10.25 Болалар учун телевизион театр. **11.00** «Звездочка». Киноальманах.

Ўзбек тилида: 11.40 «Қорбобонинг Янги йил саргузаштлари». **12.40** «Кичкинтой боланинг катта ташвиши». Бадиий фильм. **17.55** Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: 18.00 Қувноқ шаҳарча». Болалар учун қўғирчоқ фильм. **18.10** «Ахборот» информацион программаси. **18.30** «Эфир-6». Янги йил музикали программаси.

Ўзбек тилида: 19.20 «Кўл бўйида». Бадиий фильм. 1-серия. **20.45** «Ахборот» информацион программаси. **21.15** «ХУШВАҚТ БЎЛИНГ». Музикали дам олиш программаси (такрорий кўрсатув. **22.05** Хоразм «ЛАЗГИ» ансамблининг концерти. **23.00** Кўрсатувлар программаси. **23.05** Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

ЎҚУВ КЎРСАТУВЛАРИ ПРОГРАММАСИ

10.00 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Чизма геометрия (ўзбек тилида). **11.00** Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Чизма геометрия (рус тилида).

МОСКВА КЎРСАТАДИ

12.00 Кўрсатувлар программаси. **12.05** Болаларнинг эрталабки гимнастика машғулотлари. **12.15** Янгиликлар. **12.30** Ўқувчилар учун. «Будильник». **13.00** Янги йил программаси. **13.30** Рангли телевидение. Болалар учун мультфильмлар. **14.30** Музикали киоска. **15.00** «Тренер». Бадиий фильм. **16.30** «Санъат оламида».

17.00 «Инсон ва қонун» циклидан. **17.30** Студияда—цирк. **18.30** Совет Армияси ва Флоти жангчилари учун. «Сув ости кемаси командири». **19.00** Рангли телевидение. «Россиямни куйлагил, баян». Концерт. **19.40** КИНОСАЁҲАТЧИЛАР КЛУБИ. **21.00** Янгиликлар. **21.05** Қишлоқ меҳнаткашлари. **21.30** «Қиш сеҳргарлари». **22.00** «Ўшанинг қаллиғиман». Бадиий фильм. **23.30** «Вақт» информацион программаси. **24.00** Кинопанорама. **01.30** Москва кўрсатувларининг охири.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 18.45 Жаҳон ҳафта ичида... **19.00** «Янги йилингиз билан!» **21.55** Кўрсатувлар программаси. **22.00** МОСКВА КЎРСАТАДИ.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети телевидение ва радио эшиттириш Давлат комитети коллективи диктор О. Убайдуллаевга акаси

Саъдулла УБАЙДУЛЛАЕВНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент оқшоми 4 бет.
2 ЯНВАРЬ 1971 Й.

«Вечерний Ташкент» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари—33-29-33, 33-29-09, масъул секретарлар—33-27-22, партия совет ва касаба союз ташкилотлари шаҳар хўжалиги бўлимлари—33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари—33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар—33-27-70, фан ва олий ўқув юртлари иллюстрация бўлимлари—33-27-57 саноат транспорт ва қурилиш бўлимлари — 33-27-03, ахборот бўлими—33-28-95 эълонлар бўлими—33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579.
НАШР А—2438.
Р. 02102.